

Hrobitov kolo kostola

Kolo kostola bol starý hrobitov, ohradený kamenným múrom. Na južnej strane sú pochovaní bývali farári farnosti.

Juraj Oravec a jeho matka – Ľudevít Gloss. Ich náhrobné kríže nesú nápisy: „Tu odpočívá Oravec Jura“, farár „nar. 30.4.1830 zemrel 1.1.1886“ a jeho milá matka Oravec, „zrod. Palka, Mária nar. 14.2.1802 zemrela 28.1.1885“ O.v.D.i B – Ludovicus Gloss, parochus * 1849 † 1912. Pomník nemal kríž, terajší kríž dal postaviť Eugen Loja dck. farár.

Naproti pri kostolnom múre leží istý lesný radca menom Johan Ferientšik (Ferienčík) * 27.12.1829 † 7.1.1875 (nápis má nemecký).

Od neho na západ členovia rodiny Pillerovcov „Mérky Pillér Šándor * 27.3.1845 † 26.6.1900, pri ňom jeho deti Endre a Sándor (nápis maďarský). Nebohý bol veľkým kartárom, raz prehral aj vlastnú manželku. Kartovanie priviedlo ho na mizinu, konečne sa zastrelil v Thurzovských kúpeľoch.

Pri bráne vedúcej na kostolný dvor Lévy Koóš Andor, maďarský kráľ. domobranecký stotník * 1857 † 1885 (nápis maďarský). Dostal porážku srdca, na výlete.

Ostatné hroby sú neznáme. Pri kostole je vybudovaná káplia sv. Jána Nepomúckeho nesúca nápis: „D I VofaMaeProteCtorISaCratVreXzeLo“, čo znamená „Divnému ochráncovi dobrého mena venuje sa zbožnosťou – MDCCLXXVII – 1772. Kaplnka táto je vybudovaná v slohu novorenesančnom. Vybudovať ju dala rodina Jekelfalušských. Je štvorhranná, nevkusná budovka, primitívnou sochou Jána Nepomuckého.

Synagoga

Mimo rím. kat. kostola sa nachádza v obci židovská synagoga. Chodia do nej občania žid. náboženstva z Jakloviec, Margecan a z V. Folkmáru. Občania žid. náboženstva majú svoj vlastný hrobitov umiestnený na takzvanom „Šmigronde“, - „Schmidgrund“ – Kovaľov pozemok.

Pochovávajú sa doň jakľovskí a folkmárski židia. Ich náboženským horliteľom je Ignac Drummer, býva v budove, ktorá je majetkom nábož. obce židovskej a stojí naproti domu Mateja Družbackého, je vybudovaná celkom na kraji folkmárskeho potoka. On sám je aj prehliadačom košerného mäsa.

Učiteľom náboženstva obyčajne najmú žid. mladíka, ktorí žid. deti cvičí po a pred vyučovaním vo verejnej škole v synagoge. On sám býva u žid. rodín, stravuje sa každý deň u inej rodiny. Rituálnu jatku majú u mäsiara Imricha Kaľavského.

Fara rím. kat.

Na severnej strane kostola je vybudovaná fara. Terajším farárom je Eugen Loja, dekan-farár. Jeho krátky životopis je nasledovný.

Narodil sa v Nitrianských Cachách v okrese prievidzskom dňa 28.9.1886. Ľudovú školu navštevoval v mieste. Jeho otec Karol Loja bol tam totižto správcom učiteľom. Stredné školy skončil, tri triedy v Prievidzi na piaristickom gymnáziu, dve triedy na kráľovskom kat. gymnáziu v Levoči a ostatné triedy na premonštrátskom gymnáziu v Rožňave. Bohoslovecké štúdia v Rožňave, na tam biskupskej bohosloveckej fakulte.

Vysvätený bol za kňaza a dňa 7.febr.1909. Kaplanoval jeden rok v Starej Haliči, jeden rok vo Vondrišli a tri roky v Rimavskej Sobote.

Od júna 1915 až do novembra 1918 bol zavolaný do vojenskej služby a ako vojenský kňaz poslaný do Miškovca, po ňom do Albánie. Po navrátení z vojny stal sa zase kaplánom v Rimavskej Sobote až do 15. aprila 1924. kedy bol menovaný biskupským úradom telegrafične za tun. farára. Dňa 11. febr. 1928 bol menovaný dekanom spišskobaňského dekanátu. Od toho času účinkuje tuná, obľúbený, láskou obkľúčený občanmi tun. obce a celej farnosti bez rozdielu národnostného a náboženského. Je príkladným kňazom akého v rade kňazstva sa málo nájde.

Opis voľby farára

Po smrti neb. tun. farára Juliusa Taufera, ktorý leží pochovaný na novom hrobitove. Umrel dňa 1. jan. 1923. dľa vlastného želania „Medzi svojimi veriacimi žil, i medzi nimi chce ležať.“

Tento kňaz ešte ako bohoslovec bol suchotinárom. Po vysvätení liečil sa silnými nápojmi alk. Takto dotiahol štyridaťšesť rokov. Po jeho smrti ostal administrátorom farnosti vtedajší kaplán Ján Kontroš, rodák z blízkych Žakaroviec, narodený dňa 27. aug.1897. Vtedy bol poldruharočným kaplánom. Farárom ešte nemohol byť, pretože nemal ešte predpísanú triročnú prax, ani farársku zkušku. Údajne naviedol ľud, aby po zomrelom jeho zvolili za farára. Pred tým farára veriaci nikdy nevolili, ale ho prezentoval majiteľ veľkostatku, komposesorátu, tým bola grófska rodina Csáky – ovcov. Po prevrate táto rodina sa ale vysťahovala do Maďarska, právo volebné ponechávajúc komposesorátu – spolúmajiteľom pozemkov od grófskej rodiny odkúpených.

Pri prvej voľbe vyvolili za farára Rudolfa Znaka, terajšieho farára v Gelnici, ktorý občanom bol známy za svojho kaplanovania v tun.obci. Faru zaujať ale nemohol. Vyhrážali sa mu zabitím, napadli ho kameňmi, kolikami, sekerami. Do kostola ho nepustili. Komposesoráti boli a sú považovaní zo strany chudobnejších občanov za buržujov, na základe všeobecného hlasovacieho práva nechceli uznať ich výsadné právo voliť farára, odôdňujúc svoje rozhodnutie tým že nech sa robí voľba farára za všeobecného hlasovania všetkých veriacich. Nech sa rešpektuje aj ich vôľa. Voľbu túto viedol neb. okresný náčelník Mareš z Gelnice.

Pri druhej voľbe vyvolili za farára Jána Kočiša, terajšieho, vondrišského farára. Do kostola ani jeho nepustili. Vidiac rozhárané pomery zriekol sa stanice telegrafične. Kým tieto voľby sa konaly, Ján Kontroš, kaplán- administrátor sa zdržoval v obci. Po druhej nezdarenej voľbe bol preložený do Lomu a za administrátora menovaný Ernest Liptay, kaplán z Krompach a terajší farár v Šoltýske pri Rimavskej Kokavici. Pomery ale sa zhoršili, takže menovaný administrátor dostal telegrafičný rozkaz knihy úradné,

monštrancie, cennosti kostola zbalil a na bezpečné miesto odoslať, sám farnosť potajomky zanechať. Rozkaz biskupskej vrchnosti vykonal a pri kolede v Roľovej Hute sadol si na vlak a odcestoval na nové svoje spôsobište do Rožňavy. Bedny s úradnými knihami a kost. cennosťami poslal za ním tedajší správca učiteľ Dezider Bramuška – Bányai. Farnosť bola daná pod interdiktum (zákaz odbavovať služby božie a vysluhovať sviatosti).

Po tomto všetkom farnosť ostala bez kňaza, omše nebolo. V súrnych potrebách vypomáhal administrátor krompašský Fraul Nagy – terajší krompašský farár. Štola bola vysoká, dvojnásobná, povozné vysoké – pocítila to zvlášť chudobnejšia vrstva občianstva. Na Veľkú noc občiania požiadali biskupskú vrchnosť v Rožňave, aby poslala im kňaza, ktorého za bezpečnosť života sa zaručujú všetci starostovia tunajšej farnosti – nehľadiac na osobu poslaného kňaza. Cirkevná vrchnosť poslala im kaplána Eugena Loju, ako investovaného (z úradu vymenovaného) farára do farnosti, ktorý dňa 15. apríla 1924 faru túto aj prevzal. Veriaci sa chovali k nemu pasívne. Po odbavení veľkonočných sviatkov, bol aj on komisiou veriacich vyzvaný, aby sa nazakladal tuná, lebo oni ešte vždy čakajú Kontroša. Denne dostával vyhrážné listy, v ktorých mu vyhrážali obesením, vybúšením dynamitom atď. Roku 1924 okolo 11- tej v noci napadli faru zo troch strán a kameňovali. Po tomto kúsku okresný úrad rázne zakročil, páchatelia boli zistení a potrestaní. Od toho času nastal klud. Strany občianstva, ktoré i medzi sebou bojovali a vzájomne sa terorizovali zmizly. Pomaly začali kostol riadne navštevovať. V roku 1925. nastaly zase normálne pomery.

Na fare sa nachádza kniha z r. 1716, je to matričná kniha narodených, sosobášených, a zomretých celej jaklovskej farnosti. Písalo sa do nej až do r. 1746. Staršie knihy a listiny sa nachádzajú v archive ostrihomského arcibiskupstva. Farárom bol vtedy Jakub Puchala. Vo farskom archive sa nachádzajú kanonické vizitácie, zápisnice napísané farárom a schválené pri návšteve farnosti s veľpastierom ostrihomského arcibiskupstva a rožňavskými biskupami. Niekoľko zvláštnosti z týchto zápisníc, veľmi rozsiahlych, majú až osemdesiat strán a sú latinsky písané a mali vtedajšej dobe zákonnú moc uvádza. Prvá bola napísaná r. 1752. Je to hotová kronika, farnosť navštívil arcibiskup ostrihomský gróf Keresztszegi Mikuláš Csáky. Je v nej napísané, že kostol mal tri oltáre, hlavný sv. Antona, vedľajšie so sochou Panny Marie a sv. Mikuláša. Patronom kostola bola rodina Jekelfalušských (rím. kat.) a Bárcych (ref.) z Abauja. Socha svätého Mikuláša sa dostala do košického muzea, Panny Marie na chór pred organ. V nej sa hovorí, že kostol tento bol budovaný pred 700 rokmi, teda r. 1092. Fara, že bola výsadná už r. 1397. Farská budova sa vybudovala r. 1792. Ako zvláštnosť uvádzam, že je v nej spomenutá monštrancia z dreva. Večná lampa že vraj nehorela. Podlaha svätyne bola doskami vybitá, kostolná loď bez podlahy, hlinená. Spomína sa, že bola v mieste továreň na železá. Zvony boly tri, prvý vážil 2g, druhý 80 funtov., a tretí 20 funtov. Na Božie Telo a Nanebevstúpenie Pána konaly sa demonštračné procesie do Gelnice a Kojšova. Farárom bol vtedy Ján Wábell, rodák z Trenčína, hovoril slovenský a nemecký. Študoval v Trnave Farnosť mala 1066 veriacich, z týchto v Jaklovciach 142 rkat. 132 grkat. a 82 luteránov. Tiež sa spomína v nej, že vo Veľkom Folkmári bola osobitná farnosť. Farnosť táto bola pozdejšie zjednotená s jaklovskou. Hlavným prameňom dochodu farárovým bola desiatka zo

všetkej úrody. Za pohrab dospelého sa platila 1 zlatka, za detský 30 krajciarov. Za kázeň na pohrabe 1 zlatka. Za omšu 1 zlatka. Kantorom- učiteľom bol v tých časoch Ján Drozdovský, 34 ročný ženatý, dobrý kantov. Za pohrab dospelého dostal 24 krajciarov Za detských 12 krajciarov. Mimo toho dostával ½ korca 25kg. žita a ½ korca ovsa. Stará miera 1q. delil sa na 4 korce po 25kg. Farská budova bola v tých časoch drevená, z vonku ovakovaná, v chatrnom vstave.

Od r. 1781, bola zase vykonaná prehliadka farnosti, o ktorej sa napísala zápisnica. Prehliadku túto previedol už rožňavský biskup Ján Galgóczy. Rožňavské biskupstvo bolo založené dňa 21.9.1775. Prvým biskupom bol horemenovaný, za ním Anton Révay, potom Anton Andrassy. Farárom v tých časoch jaklovskej farností bol Jozef Albrecht. Študoval v Trnave, hovoril slovenský, nemecký a maďarský. Kantorom učiteľom v jeho časoch bol Andrej Pavlovský, býval v budove školskej, drevenej. Jeho izba slúžila súčasne aj za učebňu. Bola to budova chatrná, rozheganá. Obyvateľom budovy hrozilo nebezpečenstvo zrútenia.

Počet obyvateľov činil 661, z tých katolíci 351, evanjelikov 25.

V r. 1814, 16 septembra, bola zase vykonaná prehliadka farnosti biskupom rožňavským Ladislavom Eszterházym. V tých časoch farárom farnosti bol Matej Lúby, rodák z Liptova, z Beňadikovej, 57 ročný. Študoval v Trnave a v Budapešti, hovoril slovenský a maďarský, nemecký nič nevedel. Do farnosti prišiel ako administrátor. Tu účinkoval 23 rokov. Počas jeho účinkovania sa drevená fara bola zbovená a vybudovaná kamenná. Vystaviť ju dal Jozef Jekelfaluššy r. 1792 – 1794. V starej fare drevenej bývať bolo životu nebezpečné. Farár sedem rokov býval v sedliackej chýži. V tých časoch bola sriadená aj kaplánska stanica. Zprvu mala to byť vo Veľkom Folkmári ako expozitúra jaklovskej farnosti. Prvým kaplánom bol menovaný dňa 29.9.1809, štyriatšestročný Frank Novák, vysväteným kňazom už bol 20 rokov. Kantorom učiteľom bol v tých časoch Ján Straka, súčasne bol aj zvoníkom a kostolníkom. Školopovinných detí bolo hodne, ale z tých do školy chodilo len 10, aj tie len od novembra do konca marca, ostatné vôbec nie. Deti do školy nechodily preto lebo nebolo záujmu, zamestnávali ich v hospodárstvach a vôbec o vzdelanie sa nestarali (podannstvo). Svätská vrchnosť o to sa tiež nestarala. Dozor nad vyučovaním nikto neprovádzal. Cez celý školský rok s inšpektorátom školským ani inými úradmi žiadnu prácu ani farár, ani učiteľ nemal. Počet obyvateľov farnosti činil 864 duši.

V r. 1829, bola prevedená zase prehliadka farnosti s biskupom rožňavským Jánom Seitovským. Farárom v tej dobe bol Andrej Maršovský - pozdejšie stal sa kanoníkom. Pri ňom kaplanoval Ján Brody. Kantorom učiteľom bol znova Ján Straka zo Širokého, bol 40 ročný, silný, ženatý človek – mravne skleslý alkoholík. O učiteľstvo sa málo staral. Počet obyvateľov celej farnosti v tej dobe činil 998 duši. Budova školská bola ešte vždy drevená a chatrná.

Dňa 27.9.1854 bola vykonaná zase prehliadka farnosti s biskupom rožňavským Štefanom Kolarčíkom. Farárom farnosti v tých časoch bol Anton Tremko, rodák z Gelnice. Študoval v Rožňave. V r. 1851 dostal sa na tunajšiu faru. Počet obyvateľov činil v tejto dobe 1032. Školopovinných bolo 51 chlapcov, a 63 dievčat. Z tých chodilo do školy 30 chlapcov, 34 dievčat. Školský rok sa začal 1. novembra a skončil sa koncom apríla. Školská budova v tých časoch už bola vybudovaná z kameňa, bola

slamou pokrytá. Vybudovali ju r. 1843 rodina Jekelfalušských, veriaci z Jakloviec, Margecan a farár jaklovský. Učiteľom v tých časoch bol prvý odborne vzdelaný Anton Makróczy, rodák z Kluknavy, 35 ročný, ženatý. Študoval v Košiciach, na tam. kráľ. rím. kat. uč. ústave. Bol súčasne aj notárom obce.

V Jaklovciach dľa kanonickej vizitácie z roku 1854 boli farármi. V r. 1716 Jakub Puchala, farár. 1728 Štefan Katona, farár, r. 1738 Mikuláš Barányi, farár, 1740, Matej Hurta, farár, 1741 páter Matej Požicsányi, administrátor. V r. 1743. František Gabáni, administrátor, 1746. páter Filip Mattos, minorita, 1747 Pavel Schezer, farár. 1749 Ján Wábell, farár. 1754. Michal Benkovič, farár. 1774. Jozef Albrecht, farár, 1782 Matej Lúby, farár-za kanoníka povýšený – 1809 Andrej Maršovský, farár-za kanoníka povýšený 1829. Anton Tuvesányi ktorý dňa 24.I.1851.prešiel do Švedlára.1851, Ignác Haffner, administrátor. 1851. Anton Tremko, farár. 1858. Ľudevit Weiskap, administrátor. 1858 Juraj Oravec, farár. 1886. Gustav Beliczky, administrátor. 1886. Ľudevit Gloss, farár. 1912 Julius Tauffer, farár. 1923 interimis admin. Ján Kontroš. 1923 inter. admin. Ernest Liptay. Od 15. Apríla 1924. Eugen Loja, farár a od 11.II.1.928 dekan.

Škola

Od fary na juh je byt správca učiteľa rkat. ľudovej školy, býv. stará jednotriedna rím. kat. škola. Je to jedna z najstarších farských škôl. Žiactvo chodilo do nej z Jakloviec, Margecan a Veľkého Folkmáru. Podľa kanonickej vizitácie, škola táto mala r. 1830 tom 110 žiakov, z ktorých školu navštevovalo iba 30 žiakov, ostatní, že vraj kravy a ovce pasú po holiach. Učiteľom v tých časoch bol už prv spomenutý Anton Makróczy. Tedajší biskup previedol inšpekciu i v škole ale deti málo vedeli, čo učiteľ odvodňoval veľkou zamestnanosťou, lebo súčasne aj notárom obce. Pravdepodobne je pochovaný od sakristii na juhovýchod pod železným pomníkom, nečitateľným nápisom (udáva to najstaršia žena obce. Jurtinusová 84 ročná). V tých časoch sa vyučovalo len k triviálnym predmetom: čítať, písať a počtovať. Ako zvlášnosť je spomenutá, že tedajší roľovohutiansky učiteľ vyučoval aj zemepisu. Učiteľov plat činil ročite 260 zlatých, čo dostaval z čiastky v peniazoch a z čiastky v naturáliach. Učiteľov byt pozostával z jednej izby, učebňa bola zároveň aj kuchyňou. Budova chatrná, starého rázu, šindlom zakrytá a vlhká. Po Makróczym sa stal učiteľom–kantorom, súčasne aj notárom v jednej osobe Ján Chovanec. Bol to jednoduchý človek, slovenčinu ovládal len dialektický, maďarčinu len lámal, napriek tomu ale bol dobrým učiteľom a vychovávateľom. Staršia generácia ho láskou spomína. Učinkoval tu 40 rokov. Do penzie bol daný pre neznalosť maďarčiny. Príčinou penzionovania bola ale pravdepodobne nesnásnlivosť života učiteľa s tadajším farárom, ktorý bol veľmi škriepnym a panovačným človekom nie len voči učiteľovi, ale aj veriacim. Starší ľudia po tejto stránke ho spomínajú po zlom. Ján Chovanec umrel v Budapešti. Za ním sa stal učiteľom Julius Kovalčík, ktorý bol už len kantorom učiteľom. Z tunajšej školy počas svetovej vojny prešiel na štátnu ľudovú školu do Prakoviec, kde až po dnes učinkuje. Bol a je náruživým poľovníkom. Jeho zásluhou je zasadenie učiteľskej, farskej záhrady a záhrad gazdovských ovocnými stromkami. V roku 1917 na jeho

miesto nastúpil Dezider Bramuška–Bánya–i, ktorý účinkoval tuná až do roku 1930. Bol dobrým učiteľom. Jeho osobnou záľubou bolo šachovanie nie veľkým úspechom. Odtiaľ prešiel na rím. kat. ľudovú školu. Kelemeši, kde až po dnes účinkuje. Za ním nastúpil som ja.

Nová školská budova dvojtriedna s chodbou a kabinetom, v záhrade kantorsko-učiteľskej v roku 1912 bola vybudovaná. Na druhej triede účinkoval Adorján Peták a od roku 1917 Margita Csigyová. Od roku 1918 Ján Šomvársky, toho času profesor priemyselnej školy v Košiciach. Je veľmi obľúbeným a agilným pracovníkom osvetovým. Profesorom sa stal po skončení pedagogickej akademii, päťročnej v Budapešti. Od roku 1924 učiteľkou druhej triedy je Anna Poklembová, ktorá až do dnes pôsobí tuná. Od roku 1932 škola táto sa stala štvortriednou. Už v rokoch 1930 a 1931 dvaja učitelia vyučovali štyri triedy striedavo pre veľký počet detí. Cirkevná obec totižto sa zriekla práva rozširovať svoju dvojtriednu školu, ponechávajúc si svoje dve triedy. Občianstvo žiadalo štátnu školu, ktorá by kooperovala s cirkevnou, čo sa ale pre najstaršiu hospodársku krízu neuskutočnilo. Ďalšie triedy boli len podporou obce otvorené a len dôčasne, kým štátna škola sa nesriadi. Obec prispievala na tie dve triedy ročne 6000 korunami. Zvolení na ďalšie triedy Zlatica Kubalová uč. Z Likavky a Štefan Michalík výpom. učiteľ zo Žakaroviec. Nasledujúci školský rok 1933 – 34. Ján Macko, výpom uč., mal. vyššej hosp. školy v Košiciach a Ema Poklembová uč. vlastná sestra učiteľky Anny Poklebovej. V šk. roku 1934–1935, ostali učiteľmi bez zmeny tí istí učitelia. Žiactva na škole je 255, mimo nich do slovenskej a nemeckej meštianky chodí asi 45 žiakov školy. Bez meštianok by činil počet žiactva 300, čo ale sa nezmenšuje, ale rapídne vzrastá. Podrobnejšie dáta sú uvedené v kronike školskej.

Kaštieľ–veľkostatok

V susedstve kostola je starý šľachtický kaštieľ, prebudovaný na liehovareň, ktorý od prevratu sa stal majetkom mesta Košice. Do prevratu celý tento majetok pozostávajúci z dvoch kaštieľov. Najnovší stojací pri štátnej hradskej, vedúcej na Košice, bol vybudovaný počas svetovej vojny s ruskými zajatcami z mlyna, veľkého majeru, záhrady v ktorej je rybník, asi 1300 jutár rolí, 300 jutár lúk, 80 jutár lesov a 150 jutár pastvísk. Po prevrate grófska rodina Csákych obavajúc sa parcelačného zákona, že jej majetok bude rozparcelovaný a zhabaný, vymenila svoj veľkostatok mestom Košice, nachádzajúci sa v terajšom Maďarsku. Pozemkový úrad parceláciu tú napriek výmene bol by previedol, ale pre nesvornosť občanov k tomu nedošlo. Notársky úrad bol obídený a boli uspokojení len niekoľkí aj tí najhoršou pôdou a na najhorších miestach a za drahé peniaze. Mesto Košice veľkostatok dalo do prenájmu nájomníkovi Hercovi. Po vypršaní nájomnej lehoty začalo mesto hospodáriť samo pod vedním správcu Mikuleckého. Toto sa ale mestu nevyplácalo, preto znovu dalo do prenájmu lesnému radcovi Ľudovitovi Francisci – mu. Medzi školou a liehovarňou je vybudovaný letný byt rodiny Bencúrovej. Je to rodina chýrneho maďarského maliara. Teraším majiteľom je jeho brat prof. mat. akademii v., bytom v Pešti. Členovia tejto rodiny byt tento obývajú len v letných mesiacoch. Rodina táto pochádza z Jasenovej, Orava z rodiny Mateja Bencúra, Kukučina, čo dosvedčuje náhrobný kameň, člena rodiny,

nachádzajúci sa na jaklovskom hrobitove. Na pozemku tejto budovy rastie ohromne veľký a asi 150 rokov starý jasenový strom- prostriedkom dutým-hromom vypáleným. Rodina ho chráni ako vzácnu pamiatku. Bude to asi v spojitosti s menom rodnej obce z ktorej táto rodina pochádza.

Obecný dom

Na vyšnom konci dediny, na vyvýšenom mieste vo veľkej budove je umiestnený notársky úrad. Budova táto bola majetkom rodiny Jekulfalušských. Pod touto budovou údajne sa nachádza podzemná chodba, slúžiaca niekedy v čase nepokojov k záchrane obyvateľov domu.

Notariat bol sriadený 1. jan.1907. Pred tým bol vo Veľkom Folkmári. K jakľovskému notariatu patrily ešte Žakarovce, Prakovce a Helcmanovce. Notármi tejto obce boli: Rudolf Klander, od roku 1895- zomrel v Širokej ako penzionovaný def. not. po ňom Rudolf Klekner, od 1.X.1903, z Gelnice. Zomrel v Levoči na tuberkulozu. Za ním Ludevít Jung, def. not. Z Kropach, slúžil ako notár od 1.X.1915- do 9.XII. 1918, službu not. zanechal, prešiel do Bratislavy kde sa stal obchodníkom.

Terajším notárom je Štefan Schneider, notársky tajomník, narodený dňa 19. jan.1886 v Duboviciach, okres Sabinov. Ľudovú školu skončil v Mníšku nad Hnilcom, nemeckú. Gymnázium ev. a. v. koleg. V Prešove. Od 1.IX.1899 do 1907. Od 1.IX.1907 do 30.IX.1908 nastúpil vojenskú službu ako jednoročný dobrovoľník u domobran. pluku č 9. v Košiciach. Po skončení voj. služby od 1.IV.1909 stal sa not. praktikantom vo Švedlári. Od 1.IX.1910 do 30.VI.1911 skončil notársky naukobeh v Košiciach. Od 15.VII.1911 – 31.III.1912 prideleným notárom v Bohdanovciach. Od 1.IV.1912 do 14.IV 1915 v Kropachoch. Dňa 15. IV. 1915 bol odvedený na front, kde zotrval do 31.XI.1917. Ťažko ranený bol u Kálnikova v Haliči pri Jaroslave. Od 1.VI.1915 až do 30.XI.1917. Zranenie mal tak ťažkého rázu, že pre zmrzačenosť telesnú ďalšej vojenskej služby bol neschopný, preto od 1.XII.1917 pridělili ho zase do Kropach, kde zotrval až do 9.XII.1918. Od 10.XII.1918 bol menovaný vedúcim not. V Jaklovciach.

Prideleným notárom je František Hájek narodený 7.III.1893 v Břeclave na Morave, kde skončil obecnú ľudovú školu a reálku, taktiež kurz obchodnej akademii. R. 1915 ku býv. ppl.č.3, a ako vojak slúžil až do prevratu. Zúčastnil sa bojov na ruskej, rumúnskej a italskej fronte. Roku 1916 bol ranený u Bučac v Haliči. Po prevrate nastúpil dobrovoľne službu u ppl. č.3. Jána Žižku z Trocnova, zúčastnil sa obsadenia Slovenska, Hlušínska a Tešínska. Roku 1921, stal sa not. praktikantom vo Veľkej pod Tatrami. R. 1923 skončil notársky naukobeh v Turč. Sv. Martine. Po skončení bol pridelený not. úradu v Kysaku. R 1923 preložený k not.úradu v Prešove. R. 1925 v Gelnici a od 1.IV.1926 až do dnes v Jaklovciach.

Na tunajšom not. úrade pracuje aj jedna kanc. sila menom Jozef Jurčák z Rolovej Huty, platený obcou. K tunajšiemu not. patria Margecany, Roľová Huta, Opaka, Kojšov, Malý a Veľký Folkmár.

Poloha

V roku 1934 mali Jaklovce 914 a 3/10 jut. rolí, 19 a 2/10 jut. záhrad, 328 a 8/10 jut. lúk, 278 – a 5/10 pastvín, 1224 a 8/10 jut. lesov, 188 a 8/10 zastavanej plochy, 50 jut. ciest a neplodnej pôdy. Celkom 3004. 4. jut. rozlohy. Pozemková daň činila 1006 Kč.

Obyvatelia

V roku 1920 bolo napočítaných v obci 1110 obyvateľov. Slovákov a Čechov 958, Nemcov 51, Rusov 2, Madarov 13, Židov 26. Mužov 546, žien 564.

Dľa náboženstva 1041 rímskokatolíkov, 11 evanjelikov, 47 židov, 11 greckokatolíkov a iných. Značná časť obyvateľstva sa živí nádenníctvom, menšia povozníctvom a roľníctvom. Čiastka obyvateľstva chodila pracovať do žakarovských baní (železná ruda, hnedel') ale od tieto baňské závody prestali pracovať a baníci ostali bez zamestnania. Od roku 1932 bola zahájena stavba trati Červená skala – Margecany, títo robotníci v obmedzenom počte dostali zamestnanie tuná. Z čiastky sú zamestnaní i na píle v Jaklovciach, ktorá ale v terajšej dobe pracuje len obdobne. Píla táto bola vystavená r.1920. Vystavila ju spoločnosť účastinárska na iniciatívu grófa Csáky - ho pod menom Východoslov. drevopriemyselná uč. spoločnosť. Od nich pílu tu odkúpil Eliaš Rosenberg, umrel r.1928 a je na žid. hrobitove pochovaný v Jaklovciach. Za ním sa stal majiteľom Anton Rottenbug. Z nižného konca dediny mnohí pracujú i na píle v Margecanoch. Istá časť robotníctva pracuje na Vápenke v Margecanoch, ktorá ale následkom ťažkej hospodárskej krízy svoj provod značne obmedzila. Cez leto väčšina – mládež – ide na žnivá na okolité veľkostatky a k zámožnejším hospodárom v okolí Košíc.

Zo živnostníkov sú tu dvaja kováči, dvaja kolári, dvaja obchodníci, ktorí sú súčasne i hostinskými. Obidvaja sú katolíci. Pred otvorením ich obchodov boli tu tri židovské obchody, ktoré ale zanikly. Vtedy nastalo aj vysťahovanie židovského živlu. Bolo ich osemnásť rodín a zostaly tri rodiny. Ďalej zo živnostníkov sú tuná ešte 3 krajčíri, 1 obuvník, 2 stolári, 2 tesárske majstri. Z obchodov jeden je potravné družstvo, pri ktorom je sriadené aj úverné družstvo. Prvé bolo založené 1920-om a druhé o niečo pozdejšie 1932. Mimo toho je ešte založené družstvo vzájomnej pomoci v páde zahynutia statku.

Hlavnú železničnú stanicu máme v Margecanoch, v obci sú dve zástavky. Jedna na nižnom konci obce „Zástavka Jaklovce“ druhá na vyšnom konci „Jaklovská píla“.

Obec Jaklovce patrí k súdnemu okresu gelnickému, kde je aj berný úrad, okresný súd, dôchodková kontrola a okresný úrad. V obci je štvortriedna rím. kat. ľudová škola, chodia do nej deti z tunajšej obce. Do meštianskej školy menšinovej slovenskej, v Gelnici, ktorá bola sriadená v r. 1932, (predtým chodily do Krompach) chodia deti rodín slovenských. Židovské rodiny svoje deti dávajú do spolkovej meštianky nemeckej v Gelnici. Do stredných a odborných škôl chodia do Košíc a Prešova. Do Spišskej Novej Vsi len zriedka ktorý.

Lekára máme v Margecanoch. Je prvým lekárom obvodným a železničným usadným v Margecanoch. Pred tým chodili k lekárom do Gelnice a do Krompach, kde je aj okresná nemocnica. Tento lekár volá sa Dr. Juraj Polgár. Lekárňa je v Gelnici.

Poštový a telegrafný úrad je v Margecanoch. Listonoš je ženská, obcou platená. Od rodín kde chodí pravidelne po poštu a prináša dostáva mesačný príspevok po 5 Kč. Od obyvateľoch za cenný dopis a poukázky vyberá po 1 Kč. Je to staromodné doručovanie pošty a nespoľahlivé. Prejavujú sa snahy v tomto smere aby poštu doručoval štátom platený poštový sriadenec. Pošta je donášaná denne raz.

Lesy

V tunajších lesoch sú listnaté a ihličnaté stromy. Najviac je hrabov, brezy, smrek, menej jedlí, borovic, líc, kde - tu dubov - jasaňov, buk, okolo vôd olše a vrby. Z kriakov hojne sa nachádza lieska, drienka, hloh, trnka, šípka a borievka (jadlovce). Agáty sa vysádzajú ako nový podrast lesa ale veľmi ťažko sa ujíma. Hlavným produktom lesov je drevo. Prevláda mýtenie – rúbanie čiastočné aby sa podporovalo omladzovanie lesa umelým spôsobom. Po vyrúbaní majiteľ lesa vyrúbanú časť musí znovu vysadiť sadenicami zo štátnych lesných školičiek. Úžitkové drevo sa spotrebuje v domácnostiach alebo predáva sa z volných rúk v drobnom predaji. Lesy sú zčiasťky urbarialistov, jednotlivých gazdov v spolkoch sdrúžených ako na pr. „Cehlár“ a spol. a zčiasťky majetkom mesta Košíc. Vedľajšiu ťažbu lesa poskytujú huby, jahody, čučoriedky (borovnice), černice, maliny, ktoré sú predmetom obierania obyvateľstva. Z jedlých húb sa nachádzajú hríby, májovky (smrž jedlý), kuriatka, brezáky, podpničky, šampionky, dubniaky, holúbinky, rýdziky a iné. Na kvetiny tunajší kraj tiež nie je chudobný, vyskytujú sa sneženka, koniklec lúčny, fialka, prvosienka, plúcnik lekársky a množstvo iných poľných kvetín.

Z užitočnej zveri sa vyskytujú v malom počte zajaci, zriedka srna. V lesoch sa zdržuje líška, veverica, kuna, jazvec a divá mačka. V rieke sa zdržuje vodný hraboš, vydra, rací, užovka vodná a ryby. Z rýb sa vyskytujú v hojnom počte mreň, bielice, mentúzy, v potoku folkárskom najdu sa aj pstruhy. Ryby tunajších riek sú nechutné zarážajú bahnom.

Z vtáctva kolo vôd sa zdržujú: ľadnáčkovia, trasorítka, divé kačky. Na poliach kuroptve, jarabice, prepelice, škovránkovia, chocholúšky, čižáci, sýkorky, lastovičky, vrabci, straky, vrany, havrany, v lesoch kukučky, drozdi, ďatle, sojky. Z dravých vtákov jastraby, krahulci, myšiari, sovy, zvlášť spomenutia zasluhuje sový druh „výr“, zdržujúci sa v skalách v Bohovej doline. Je to ohromná sova, ktorú lovci užívajú ako lákadlo pri love jastrabov a vrán.

Pri jarňom sťahovaní vtákov sa objavujú divé husi, divé kačky a sluky, na ktoré tunajší lovci radi poľujú.

Podnebie

Podnebie je mierne. Prvé mrazy nastávajú začiatkom novembra, posledné ku koncu apríla. Silnejšie mrazy dostávajú sa v druhej polovici novembra. Začiatkom decembra pôda úplne zamrzá. Z jara v prvej polovici apríla rozmrzá orná zem, takže so siatím možno započítať. Sneh začína padať začiatkom novembra, prestáva koncom marca. Fujavice sú obyčajne v januári a vo februári. Prietrž mračien a krupobitie je zriedkavým zjavom. V zime fučí ostrý vietor od severu, v lete podúva vietor od juhu a západu, ktorý obyčajne prináša dážď. Keď počuť v obci jasne gelnické zvony zvonieť, môže sa očakávať skorý dážď.

Poľné hospodárstvo

Poľné hospodárstvo je nevyvinuté, príčinou toho je štrkovitá, vápenistá pôda a dlho trvajúce suchá v lete. Dva – tri týždne fúka teplý, suchý vietor vysušajúc všetku vlahu hôrnatej a málo úrodnej pôdy bez kvapky dažďu. V máji zase panujú mrazivé a studené noci. Vegetačná doba je krátka. Orná pôda je složená z hlíny, piesku a vápna. Je málo úrodná. Hnojí sa každoročne hnojom umelým a maštalným. Hnoj sa robí z lístia, ktoré si v jeseni ľudia nahrabú v okolitých lesoch pre nedostatok slamy. Hájnici im to však zakazujú a tento priestok v zime v hojnom počte odsedia v hárešte (žalári). Na poliach sa pestuje žito, pšenica, jačmeň, ovos, tatárka, trojka, zemiaky, konope a ľan. Oziminy veľmi snadno podliehajú snieti obilnej. Všetko sa pestuje len pre vlastnú potrebu. Najrozšírenejší škodcovia rastlín sú pandravy chrústa, vši, hraboší, hrdza a sneť obilná. Uživa sa poľného náradia železného. Seje sa ručne, len na veľkostatku uživa sa siaceho stroja. Obilie sa mláti strojom, ale v mnohých rodinách ešte cepami.

Dobytok

Domáceho dobytku je dosť. Počas svetovej vojny rozmôhol sa chov ošípaných. Po vojne ceny dobytku veľmi vstúpily. V r. 1920 -21 bola cena jednej kravy za 12 000 Kč, kôň za 20 000 Kč, koza za 300 – 400 Kč. Dochovávajú aj ovce a kozy. Chov dobytku je neúčelný. Dobytko sa vyháňa cez leto na obecné pastviská a lúky. V chove dojníc prevláda pinzgauský druh. Na tento cieľ chová obec býka v maštali obecnej. Kríženie kráv je jedine týmto býkom dovolené. Príjem za mlieko patrí gazdinej, ktorá z neho kryje potreby domácnosti, takže rozmach v mliekárstve je nepatrný, trebárs príjem z mlieka by mohol činiť $\frac{1}{4}$ celého hrubého príjmu. pri racionálnejšom hospodárení, nákupom lepších dojníc, upravením maštali, účelnejším krmením a lepším spenažením mlieka. Mlieko z veľkostatku sa predáva do Gelnice a Košíc. Dojnice obyvateľstva uživa aj za ťažné zvieratá, miesto koni. Do orania, svážania dreva a do inej práce. Kone držia len niektorí gazdovia, ktorí sa živia povozníctvom. Svážením dreva, guľatiny z lesov na píly.

Chov ošípaných deje sa väčšinou z domáceho plemena , anglické, podlhovasté, ružobiele, riedkou srstou. V najnovšej dobe ujíma sa poľskonemecký druh. Mor na

svine dostaví sa každoročne, takisto aj takzvaná „červienka“. Dalo by sa čeliť očkovaním, ale pre nedostatok finančných prostriedkov sa nerobí.

Kozy sú zvlášť po r. 1930 hojne rozšírené a to vo väčšine v robotníckych rodinách. Príčinou toho je kríza hospodárska – nezamestnanosť. V dobe dobrej konjunktúry bolo považované za hanbu držať kozy (1920 – 1930).

Sliepky, kačky a najmä husi sa dochovávajú v hojnom počte. Zo sliepok sú pestované „Rodleindky“, Leghornky z husi Emdemské biele a v najnovšej dobe labutie. Z kačiek domáce a v najnovšej dobe čínske, stále nesúce. Chov holubov ako aj králikov sa rozširuje. Včelinov je málo lebo len zriedka ktorý dopraje pre nich dostatočnú pašu.

Lúky

Lúky sú dvojakého druhu, hôrnaté a na nížinách. Na nížinách sú rurkami odvodnené, ináč by rástla bezemná sašina. Hôrne lúky trpia suchom. Lúky v chotári sa nachádzajúce nestačia pre chov tunajšieho dobytku, preto sú nútené chodiť na čiastky kosiť do cudzích obcí, zvlášť do Gelnice a jej okolia. Výťažok lúk je nie najhorší.

Záhrady

Záhradníctvo sa obmedzovalo len na veľkostatok bývalej grófskej rodiny Csáky-ovcov, kde sa prevádzalo vzorné záhradníčenie, dôkazom toho je sklený dom a rozsiahla záhrada kolo kaštieľa. Obyvateľstvo vôbec nezáhradníčí. Záhradky majú len pred domom a sú rozsadené ovocnými stromami, pod nimi rastie len tráva až na nepatrný počet gazdiniek, ktoré zasejú najpotrebnejšiu zeleninu i to veľmi ledabolo. Ovocinárstvo je na začiatočnom stupni, trebárs kraj tento na ten cieľ je priame stvorený. V záhradách až na malé výnimky rastú len bezcenné stromky a kry alebo vôbec nič. Vysádzanie ovocných stromkov začal propagovať po prvý raz už prv spomenutý učiteľ Julius Kovalčík. Staršie, lepšie druhy ovocných stromkov pochádzajú z tejto doby jeho nástupca o ovocinárstvo mnoho nedbal. Vysádzanie ovocných stromkov znova propagovať a prevádzať začal od roku 1930 ja z podpory udelenej okresným a obecným výborom. Dosiaľ sa vysadilo do 980 stromkov. Rozsadené stromky sú prvotriedne, zakúpené zo štátnej škôlky ovocinárskej v Sabinove. Záujem občianstva je veľký len podpora je malá. Staré stromy trpia rakovinou a hmyzom. Ošetrovanie ovocných stromkov obmedzuje sa len na vyrezávanie suchých konárov a na natieranie kmeňa s vápnom, miešaným hlinou. Neosvedčujú sa zimné druhy hrušiek, zato ale jablone, hrušky letné, slávky, čerešne, vyšnie áno, orech vôbec nie.

Z ovocných krov sa pestujú egreše a ríbezle, vinná réva vôbec nie pre nedostatok silného tepla.